

ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรในการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากลกับการเตรียมการ
และแสวงหาผู้ร่วมพัฒนา

PERSONNEL'S COGNITION IN WORLD CLASS STANDARD SCHOOL TOWARD
PREPARATION AND SEEKING PARTNERSHIP NETWORKS

จิราวัฒน์ ลิ่วรวงศ์¹

มัทนา วัฒนอมสัคคี²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรในการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล 2) ความแตกต่างระหว่างความรู้ความเข้าใจของบุคลากรที่เข้าร่วมและไม่ได้เข้าร่วมการประชุม 3) การเตรียมการและแสวงหาผู้ร่วมพัฒนาโรงเรียนมาตรฐานสากล 4) ความแตกต่างระหว่างการเตรียมการและแสวงหาผู้ร่วมพัฒนาของบุคลากรที่เข้าร่วมและไม่ได้เข้าร่วมการประชุม และ 5) ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการเตรียมการและแสวงหาผู้ร่วมพัฒนา ผู้ให้ข้อมูล คือ บุคลากรของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล จำนวน 266 คน โดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล แบบประเมินการเตรียมการและแสวงหาผู้ร่วมพัฒนา สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพอยท์ไบเซเรียล (r_{pb})

ผลการวิจัยพบว่าบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากลอยู่ในระดับปานกลาง บุคลากรที่เข้าร่วมและไม่ได้เข้าร่วมประชุมมีความรู้ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน การเตรียมการและแสวงหาผู้ร่วมพัฒนาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง บุคลากรที่เข้าร่วมประชุมมีการเตรียมการและแสวงหาผู้ร่วมพัฒนาในระดับมาก บุคลากรที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมมีการเตรียมการและแสวงหาผู้ร่วมพัฒนาในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า บุคลากรที่เข้าร่วมประชุมและไม่ได้เข้าร่วมประชุมมีการเตรียมการและแสวงหาผู้ร่วมพัฒนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังพบว่าความรู้ความเข้าใจของบุคลากรมีความสัมพันธ์กับการเตรียมการและแสวงหาผู้ร่วมพัฒนาในระดับสูง ($r_{pb} = .72$)

คำสำคัญ : ความรู้ความเข้าใจ/การเตรียมการและการแสวงหา/โรงเรียนมาตรฐานสากล

Abstract

The purposes of this research were to find personnel's cognition in World Class Standard School (WCSS), the difference in cognition between personnel participate and non participate in WCSS workshop, preparation and seeking partnership networks, the difference in preparation and seeking partnership networks between personnel participate and non participate in WCSS workshop, and the relationship between personnel's cognition in WCSS and preparation and seeking partnership networks. The research instruments were cognition test in WCSS and questionnaire regarding preparation and seeking partnership networks. The statistics used to analyze data were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, point-biserial coefficient correlation.

The findings reveal as follow: Personnel's cognition in WCSS, as a whole, was found at mid-level. The difference in cognition between personnel participate and non participate in WCSS workshop was not found. Preparation and seeking partnership networks, as a whole, was found at mid-level. The preparation and seeking

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร., ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

partnership networks of the personnel participate in WCSS was found at the high level, where the preparation and seeking partnership networks of the personnel non participate in WCSS was found at mid-level. The difference in preparation and seeking partnership networks between personnel participate and non participate in WCSS workshop was found at .05 level of significance. The relationship between personnel's cognition in WCSS and preparation and seeking partnership networks was found at the high level. ($r_{pb} = .72$)

Keyword : Personnel's cognition / preparation and seeking partnership networks/
World Class Standard School

บทนำ

โครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลเป็นนวัตกรรมใหม่ที่เริ่มดำเนินการในปี 2552 การสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรในโรงเรียนเป็นเรื่องที่สำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารและครูควรรับทราบและเข้าใจแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากล เพื่อให้การบริหารงานและการจัดการเรียนการสอนบรรลุผลสำเร็จ สำนักบริหารการมัธยมศึกษาตอนปลายในฐานะผู้ขับเคลื่อนนโยบายได้จัดทำคู่มือแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากลเพื่อใช้เผยแพร่ความรู้และใช้เป็นเอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ โรงเรียนมาตรฐานสากล โดยมอบหมายให้เครือข่ายการมัธยมศึกษาจำนวน 19 เครือข่ายทั่วประเทศ จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ พร้อมทั้งประสานงานให้โรงเรียนในเครือข่ายส่งบุคลากรหลักเข้าร่วมประชุมและประเมินความพึงพอใจต่อการจัดประชุมในครั้งนี้ ผลการประเมิน พบว่า ผู้เข้าร่วมประชุมพึงพอใจความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจากการประชุมครั้งนี้ในระดับมาก ยกเว้นความรู้ความเข้าใจในด้านการสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้และการนำระบบเครือข่ายแหล่งเรียนรู้เชื่อมโยงสู่การทำหลักสูตรเท่านั้นที่อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุม พบว่า ผู้เข้าร่วมประชุมยังสับสนและไม่เข้าใจว่าควรเริ่มสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาอย่างไร อะไรคือจุดเริ่มต้น และจะสรุปสุดท้ายอย่างไรจึงจะได้เครือข่ายให้มีความสมบูรณ์ที่สุด

การสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาโรงเรียนไม่สามารถกำหนดรูปแบบของเครือข่ายที่แน่นอนได้โรงเรียนสามารถเลือกรูปแบบของเครือข่ายได้อย่างอิสระให้เหมาะสมตามเอกลักษณ์ การเตรียมการและแสวงหาผู้ร่วมพัฒนาจึงเป็นการสร้างความตระหนักให้บุคลากรทราบถึงความสำคัญและประโยชน์ของเครือข่าย มุ่งมั่นในการแสวงหาเครือข่ายร่วมพัฒนา โดยเริ่มจากดำเนินการประชุมชี้แจงนโยบาย

และแนวทางการสร้างเครือข่าย แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินงานกำหนดแผนงาน เป้าหมาย แหล่งร่วมพัฒนา คำนึงถึงความต้องการของนักเรียน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีและประสานความร่วมมือให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ เซอร์จิโอวานนี (Sergiovanni) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานทุกขั้นตอน สามารถอธิบายขั้นตอนการทำงานให้กับผู้ที่ได้รับมอบหมายงานเกิดความรู้ความเข้าใจตรงกัน ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรที่เข้าร่วมการประชุมจึงสำคัญอย่างยิ่ง เพราะบุคลากรที่เข้าร่วมประชุมต้องขยายผลการประชุมให้บุคลากรที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมรับทราบและเกิดความรู้ความเข้าใจในแนวทางเดียวกัน ถ้าหากผู้เข้าร่วมประชุมยังมีความเข้าใจไม่ชัดเจน ก็เป็นการยากที่จะขยายผลการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพ ได้ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการทราบว่าความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากลของบุคลากรที่เข้าร่วมและไม่ได้เข้าร่วมประชุมแตกต่างกันหรือไม่ และมีความสัมพันธ์กับการเตรียมการและแสวงหาผู้ร่วมพัฒนาหรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการสร้างและพัฒนาเครือข่ายที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบความรู้ความเข้าใจของบุคลากรในการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล
2. เพื่อทราบความแตกต่างระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากลของบุคลากรที่เข้าร่วมการประชุมและไม่ได้เข้าร่วมการประชุม
3. เพื่อทราบการเตรียมการและแสวงหาผู้ร่วมพัฒนาโรงเรียนมาตรฐานสากล

4. เพื่อทราบความแตกต่างระหว่างการเตรียมการและแสวงหาผู้ร่วมพัฒนาโรงเรียนมาตรฐานสากลของบุคลากรที่เข้าร่วมการประชุมและไม่ได้เข้าร่วมการประชุม

5. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจของบุคลากรในการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากลกับการเตรียมการและแสวงหาผู้ร่วมพัฒนา

วิธีดำเนินการ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีแผนแบบการวิจัยในลักษณะการศึกษาแผนแบบสองกลุ่มเปรียบเทียบสภาวะการณ์ ไม่มีการทดลอง (the two groups, non - experimental comparison design) ประชากร ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล สุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) ผู้ให้ข้อมูล คือ บุคลากรที่เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล และบุคลากรที่ไม่ได้เข้าร่วมการประชุม รวมทั้งสิ้น 266 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูลเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและการเข้าร่วมประชุม ตอนที่ 2 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจของบุคลากรในการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากลตามแนวคิดของบลูม (Bloom) ตอนที่ 3 แบบประเมินการเตรียมการและแสวงหาผู้ร่วมพัฒนา ตามคู่มือการสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาและการส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล 1) ผู้วิจัยทำหนังสือถึงภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อออกหนังสือขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถาม 2) ผู้วิจัยทำหนังสือถึงภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อออกหนังสือขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดตอบแบบสอบถาม 3) ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้ผู้บริหาร โรงเรียนมาตรฐานสากล เพื่อตอบแบบสอบถามและรวบรวมแบบสอบถามจากโรงเรียนเพื่อส่งคืนแก่ผู้วิจัยทางไปรษณีย์

ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 266 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

ผลการวิจัย

บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในกลุ่มย่อย พบว่า บุคลากรที่เข้าร่วมประชุมและไม่ได้เข้าร่วมประชุมมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน และเมื่อทดสอบด้วยค่าสถิติ (t-test) พบว่า ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรที่เข้าร่วมการประชุมและไม่ได้เข้าร่วมการประชุมไม่แตกต่างกัน การเตรียมการและแสวงหาผู้ร่วมพัฒนาของบุคลากรในโรงเรียนมาตรฐานสากลโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาในรายกลุ่มย่อย พบว่า บุคลากรที่เข้าร่วมการประชุมมีการเตรียมการและแสวงหาผู้ร่วมพัฒนา ในระดับมาก ส่วนบุคลากรที่ไม่ได้เข้าร่วมการประชุม มีการเตรียมการและแสวงหาผู้ร่วมพัฒนาในระดับปานกลาง และเมื่อทดสอบด้วยค่าสถิติ (t-test) พบว่า การเตรียมการและแสวงหาผู้ร่วมพัฒนาโรงเรียนมาตรฐานสากลของบุคลากรที่เข้าร่วมการประชุมและไม่ได้เข้าร่วมการประชุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และพบว่า ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรในการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากลมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการเตรียมการและแสวงหาผู้ร่วมพัฒนาในระดับสูง ($r_{pb} = .72$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรในการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากลอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการดำเนินการเพื่อพัฒนาโรงเรียนมาตรฐานสากลนั้นอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย เริ่มตั้งแต่ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการศึกษาร่วมกันอภิปราย กำหนดนโยบาย เป้าประสงค์ และแผนการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับมัธยมศึกษา

จากนั้น สำนักการมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้รับมอบหมายให้เรียบเรียงนโยบาย เป้าประสงค์ และแผนการดำเนินงานให้เรียบร้อย พร้อมทั้งจัดพิมพ์ข้อมูลแนวทางการดำเนินงานด้านต่างๆ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลและเป็นเอกสารแนะแนวทางในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาโรงเรียนมาตรฐานสากล พร้อมทั้งมอบหมายให้เครือข่ายการนิเทศการมัธยมศึกษาเป็นผู้ขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับโรงเรียน โดยมีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้นสังกัดเป็นผู้ให้การสนับสนุน เครือข่ายการนิเทศการมัธยมศึกษาได้ตอบรับนโยบายดังกล่าว พร้อมทั้งจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการให้กับบุคลากรหลักที่เข้าร่วมการประชุมได้รับทราบ เข้าใจแนวทางการดำเนินงาน สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยบุคลากรหลักของโรงเรียนที่เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการจะได้รับเอกสารคู่มือแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล จำนวน 5 เล่ม โดยในแต่ละเล่มได้อธิบายรายละเอียด ขั้นตอนการดำเนินงานในแต่ละด้านไว้อย่างชัดเจนเพื่อให้ผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจได้ง่าย บุคลากรหลักของโรงเรียนสามารถใช้เอกสารคู่มือดังกล่าวในการขยายผลการประชุมเชิงปฏิบัติการให้บุคลากรที่ไม่ได้เข้าร่วมการประชุมได้รับทราบและเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากลให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรงเรียนมาตรฐานสากลให้กับบุคลากรของโรงเรียนแต่ละแห่งอาจมีรูปแบบการดำเนินการที่แตกต่างกันไป แต่ควรเริ่มต้นจากการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เจตนารมณ์ ความสำคัญของโรงเรียนมาตรฐานสากล สอดคล้องกับผลการวิจัยของเรสนิกและฮอลล์ (Resnick and Hall) ที่พบว่า การเปลี่ยนแปลงโดยปราศจากความหมายที่แท้จริงเป็นการกระทำที่ไร้ประสิทธิภาพ สิ่งที่สำคัญที่สุดของการดำเนินการ ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อให้ทราบแนวทางการดำเนินงานเพื่อไปยังจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ เป้าหมายของโรงเรียนมาตรฐานสากล คือ การพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล ซึ่งการดำเนินการเพื่อพัฒนานักเรียน ต้องเริ่มจากการ

มีหลักสูตรมาตรฐานที่เน้นพัฒนาทักษะของผู้เรียน สามารถยึดหยุ่นหลักสูตรได้ตามความเหมาะสม มีแหล่งการเรียนรู้ที่ทันสมัยเน้นการศึกษาตามสภาวะการณ์ของโลก และฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์คณิตศาสตร์และเทคโนโลยีบุคลากรที่รับผิดชอบทางด้านแผนงานของโรงเรียน สามารถปรับแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากลได้ โดยศึกษาและทำความเข้าใจจากคู่มือการขับเคลื่อนกลยุทธ์บุคลากรของโรงเรียนสามารถใช้คู่มือเป็นเอกสารแนะแนวทางในการสร้างแผนกลยุทธ์ กำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน จนกระทั่งถึงกำหนดงาน โครงการ หรือกิจกรรม เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามแผนกลยุทธ์ที่กำหนดไว้

นอกจากนี้ผลการวิจัยของพลีชีโล (Plexico) เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากลในรัฐโคโรไลนา พบว่า การดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากลเป็นระบบที่ค่อนข้างยุ่งยากและซับซ้อน มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญหลายประการภายใต้เงื่อนไขและคุณลักษณะพิเศษที่เฉพาะ ต้องอาศัยเอกสารแนะแนวทางที่ละเอียดและสมบูรณ์มากที่สุดหรืออาศัยผู้เชี่ยวชาญเพื่อช่วยแนะนำแผนการดำเนินงาน ช่วยกำหนดแผนกลยุทธ์ กลยุทธ์ของโรงเรียน การจัดกิจกรรม งานโครงการ เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด ส่วนในการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถทำความเข้าใจได้จากคู่มือการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพเป็นเอกสารที่สร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อให้สามารถบริหารจัดการโรงเรียนได้อย่างมีคุณภาพมากที่สุด โดยได้อธิบายเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการระบบคุณภาพ ตั้งแต่การนำองค์กร การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การมุ่งเน้นบุคลากร การมุ่งเน้นนักเรียน การวัดวิเคราะห์และการจัดการความรู้ ส่วนผลการวิจัยของเพียนตา,เบลสกี ,เฮาท์ และมอร์ริสัน (Pianta,Belsky,Houts and Morrison) พบว่า ครูส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลที่ถูกต้อง จึงดำเนินการวัดและประเมินผลจากการสอบเท่านั้น ในขณะที่ความต้องการของเด็กต้องการทำกิจกรรมและรับ

รางวัล แนวทางหนึ่งในการเพิ่มโอกาสทางการเรียนรู้จึงต้องสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการวัดและประเมินผลให้กับครูผู้สอน เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่างในการวัดประเมินผลและการสอบ เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน เน้นการใช้ความรู้มากกว่าการท่องจำ การประเมินผลสิ่งเฉพาะตัวที่ไม่สามารถกำหนดรูปแบบที่แน่นอนได้ การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเป็นเอกสารที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ผู้บริหารและครูศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจสามารถพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ตรงตามมาตรฐานที่กำหนด เพราะหลักสูตรสถานศึกษาเป็นกระจกที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพโรงเรียน

ผลการวิจัยของฮอลล์ (Hall) เกี่ยวกับการเทียบเคียงมาตรฐานเพื่อความสำเร็จของโรงเรียนมาตรฐานสากลในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า ประเด็นสำคัญของการมีมาตรฐาน คือ การมีหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนจึงควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรเหล่านั้น สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม มีความกระตือรือร้นอย่างสูงในการทำงาน มีความรับผิดชอบในการทำงาน สามารถปฏิบัติงานได้สูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ นอกจากนี้การดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากลให้ประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพในเวลาที่ยากดั้น โรงเรียนยังขาดความพร้อมในการดำเนินการบางประการไม่สามารถดำเนินการเพียงลำพังได้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยเครือข่ายความร่วมมือเพื่อช่วยในการพัฒนาโรงเรียนให้ก้าวสู่มาตรฐานสากลได้สำเร็จ การศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากเอกสารคู่มือการสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล จะช่วยให้ผู้บริหารและครูเกิดความตระหนักถึงสำคัญของเครือข่ายมุ่งมั่นในการแสวงหาเครือข่ายร่วมพัฒนา โดยเริ่มจากดำเนินการประชุมชี้แจงนโยบายและแนวทางการสร้างเครือข่าย แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินงานกำหนดแผนงานเป้าหมาย แหล่งร่วมพัฒนา คำนึงถึงความต้องการของนักเรียน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีและประสานความร่วมมือ

ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของซิลวา (Silva) ที่วิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า โรงเรียนมาตรฐานสากลสร้างขึ้นเพื่อตอบสนองการแข่งขันในเวทีโลก เครือข่ายความร่วมมือจึงเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการจัดการศึกษาให้ก้าวทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของโลกภายในระยะเวลาที่จำกัด โรงเรียนยังไม่มีศักยภาพมากพอในการบริหารจัดการงานต่างๆ เพียงผู้เดียว ต้องอาศัยการทำงานร่วมกับทีมงานที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม หลากหลายความรู้ หลากหลายความสามารถ

2. บุคลากรที่เข้าร่วมประชุมและไม่ได้เข้าร่วมการประชุมมีความรู้ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เครือข่ายนิเทศการมัธยมศึกษาได้มอบหมายภารกิจให้บุคลากรที่เข้าร่วมการประชุมดำเนินการขยายผลการประชุมและเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจากการประชุมให้กับบุคลากรที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมได้รับทราบด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษารูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของเทวิญศรีสองเมือง พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การดำเนินการสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจให้แก่บุคลากรของโรงเรียน การดำเนินการเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจสามารถดำเนินการได้หลากหลายตามโอกาสและความเหมาะสม เช่น จัดประชุมเชิงวิชาการ อบรมสัมมนา ศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ เป็นต้น บุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจจะสามารถวางแผนการดำเนินงานและจัดการเรียนการสอนได้ถูกต้องเหมาะสมมากขึ้น นอกจากนี้บุคลากรของโรงเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมสามารถศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากลได้จากเอกสารคู่มือ พร้อมทั้งเข้าร่วมการฝึกอบรมและสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการดำเนินงาน มีการจัดการนิเทศเพื่อติดตามปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจริงในการดำเนินงานระยะแรก

3. การเตรียมการและแสวงหาผู้ร่วมพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นผลมาจากโรงเรียนที่เข้าร่วมในโครงการ โรงเรียนมาตรฐานสากลเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมในระดับสูง คือ มีสื่อการเรียนการสอนที่ครบสมบูรณ์และทันสมัย ครูผู้สอนเป็นมืออาชีพและมีจำนวนเพียงพอหลักสูตรการสอนเน้นความเป็นสากล บริหารจัดการโรงเรียนด้วยระบบคุณภาพ ความพร้อมของโรงเรียนช่วยส่งเสริมให้การพัฒนาโรงเรียนมาตรฐานสากลประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกรียงไกรยศ พันธุ์ไทย ที่วิจัยเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายการจัดการความรู้พบว่า การสร้างเครือข่ายการจัดการความรู้ต้องเริ่มจากองค์การให้ความสำคัญโดยกำหนดเป็นพันธกิจขององค์การสร้างกิจกรรม พัฒนากิจกรรมอย่างต่อเนื่อง สามารถสร้างความรู้เพื่อต่อยอดเป็นนวัตกรรมต่อไป

4. เมื่อพิจารณาการเตรียมการและแสวงหาผู้ร่วมพัฒนาของบุคลากรที่เข้าร่วมการประชุม พบว่า อยู่ในระดับมาก ส่วนบุคลากรที่ไม่ได้เข้าร่วมการประชุมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นผลจากการขาดความรู้ความเข้าใจที่แท้จริงเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนา เนื่องจากไม่ได้เข้าร่วมประชุม โดยคิดว่าการสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาเป็นการเพิ่มภาระงานทำให้ต้องเพิ่มความรับผิดชอบมากขึ้น เสียเวลาทำให้เวลาว่างลดลง จึงไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร สอดคล้องกับผลการวิจัยของยอเซฟและกิลแมน (Yousouf and Gilman) ที่วิจัยเกี่ยวกับเครือข่ายความร่วมมือของครูและความสำเร็จของนักเรียนที่ร่วมโครงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในประเทศอินเดีย พบว่า ชั้นเรียนที่มีขนาดใหญ่ทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างยากลำบาก ครูมีจำนวนนักเรียนที่ต้องรับผิดชอบมากประกอบกับมีภาระงานที่หลากหลายทำให้ครูไม่สามารถช่วยเหลือดูแลนักเรียนได้ทั่วถึงความสำเร็จของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของครูเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระงานที่ซ้ำซ้อนลดความยุ่งยากในการทำงานและก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดี แต่ครูบางขาดความรู้ความเข้าใจคิดว่าเครือข่ายความร่วมมือทำให้เกิดภาระงานเพิ่มขึ้นจึงไม่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเท่าที่ควร ผลการวิจัยของเบลเลย์ (Bailey) เกี่ยวกับ

การรับรู้และความพร้อมของครูในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ได้แสดงให้เห็นว่าครูมีความมุ่งมั่นในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่แตกต่างกัน เพราะมีแรงจูงใจในการทำงานไม่เท่าเทียมกัน พบว่า ครูในโรงเรียนมาตรฐานสากลโดยเฉพาะในประเทศสหรัฐอเมริกาครูส่วนใหญ่มีความมุ่งมั่นในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในระดับสูง ปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นของครู ได้แก่ ความต้องการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และต่อยอดนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน ความกระตือรือร้นเพื่อแสวงหาเทคนิคในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ การขอความอนุเคราะห์ในการใช้เทคโนโลยี สื่อ วัสดุอุปกรณ์ในการเรียนการสอนที่ทันสมัยแปลกใหม่ การขอความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยเพื่อช่วยพัฒนาบุคลากรหรือเป็นวิทยากรพิเศษ ซึ่งแตกต่างจากในโรงเรียนทั่วไปที่ครูมีความมุ่งมั่นในการสร้างเครือข่ายเพียง 20% เท่านั้น เป็นผลมาจากการยึดติดกับวัฒนธรรมเดิมของโรงเรียนไม่เปิดรับการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา คิดว่าการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความยุ่งยาก เป็นภาระงานมากกว่าประโยชน์

5. ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรในการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากลมีความสัมพันธ์กับการเตรียมการและแสวงหาผู้ร่วมพัฒนาในระดับสูงและมีทิศทางเดียวกัน เพราะว่าการพัฒนาโรงเรียนมาตรฐานสากลจำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการ โดยองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาโรงเรียนมาตรฐานสากล คือ การสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนา จากการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเมืองไทเปของฉิว (Chiu) พบว่า การสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาเป็นรูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะการสร้างความร่วมมือระหว่างครูกับผู้บริหารจะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น สอดคล้องกับ คูเปอร์ (Cooper) ที่ศึกษาอิทธิพลของเครือข่ายต่อการปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในชิคาโก พบว่า เครือข่ายร่วมพัฒนามีอิทธิพลต่อการพัฒนาของครูทำให้ครูสามารถพัฒนาวิชาชีพได้ในระดับมาก จากการศึกษาเครือข่ายของครู เบอร์สไตน์

(Burstin) พบว่า ครูรับรู้ว่าการช่วยพัฒนาช่วยพัฒนาวิชาชีพให้เหมาะสม ทำให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้ดีขึ้น พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้มีการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนครู การเตรียมการและแสวงหาผู้ร่วมพัฒนาเป็นขั้นแรกของการสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาซึ่งผู้บริหารต้องจัดการประชุมเพื่อชี้แจงนโยบายและแนวทางการสร้างเครือข่ายพร้อมทั้งแต่งตั้งคณะทำงานด้านเครือข่าย ในการดำเนินการดังกล่าวต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนจึงจะดำเนินงานได้อย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการวิจัยของจำนง แจ่มจันทร์วงษ์ ที่ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายพหุภาคีเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ปัจจัยนำเข้า คือ การบริหารงานบุคคล ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถในเรื่องที่จะสอนมีความเป็นมืออาชีพ ด้านกระบวนการ คือ การบริหารจัดการเครือข่ายพหุภาคีในสถานศึกษา ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรในการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากลจึงมีความสัมพันธ์กับการเตรียมการและแสวงหาผู้ร่วมพัฒนาในระดับสูงและมีทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานของบุคลากรโรงเรียนมาตรฐานสากลและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเตรียมการและแสวงหาผู้ร่วมพัฒนา แล้วนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบการส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานของบุคลากรโรงเรียนมาตรฐานสากลและรูปแบบการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาโรงเรียนมาตรฐานสากล

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. พหุวัฒนธรรมทางการศึกษา เครื่องมือวัด
พหุวัฒนธรรมการเรียนรู้การสร้างแบบทดสอบวัด
ผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ,
2550.
- เกรียงไกรยศ พันธุ์ไทย. เครือข่ายการจัดการความรู้
โครงการวิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, 2550.
- เกษม วัฒนชัย. นโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ
กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ:
กระทรวงศึกษาธิการ, 2544.
- จำนง แจ่มจันทร์วงษ์. รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่าย
พหุภาคีเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. ศึกษา
ศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษาและผู้นำการเปลี่ยนแปลง มหาวิทยาลัย
อีสเทิร์นเอเซีย, 2551.
- เทวีญ ศรีทองเมือง. การพัฒนาแบบเครือข่ายการจัดการ
เรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในสถานศึกษา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. คู่มือการ
สร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาและการส่งเสริม
ศักยภาพผู้เรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2553.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. แนวทางการ
ดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย,
2553.
- Bailey, John. Nation The Perceptions and Initiatives of
Teacher Networking. Dissertation Abstracts
International, 2007.
- Bloom, Benjamin S. Handbook on Formative and
Evaluation of student Learning. New York:
McGraw-Hill Book Company, 1956.

- Bloom,Benjamin S. Taxonomy of Educational Objectives,Handbook I:The Cognitive Domain. New York: McKay Co Inc., 1967.
- Burstein,Joyce H. Teacher Networking : The Perceptions of New Teachers and Principals in Two Urban Elementary Schools. Dissertation Abstracts International, 2001.
- Chiu,Ya – Fang. Participatory Networking Management Model for Developing the Quality of Taiwanese Schools. Dissertation Abstracts International, 2001.
- Cooper,Joyce P. The Influence of Teacher Networking in Improving the Quality of Teaching. Dissertation Abstracts International, 2002.
- Gilmer,Von Haller B. Industrial Psychology. 2nd ed .New York: McGraw-Hill Book Company, 1966.
- Plexico, Clark. Global Trends Necessitating a World Class Education. Dissertation Abstracts International, 2008.
- Pianta, Robert. Opportunities to Learn in America's Elementary Classrooms . Dissertation Abstracts International, 2007.
- Pufahl, Ingrid . Going Global: Preparing Our Students for an Interconnected World . Dissertation Abstracts International, 2001.
- Sergiovanni,Thomas J. Leadership and Excellence in Schooling. Educational Leadership 41(February 1984), 4 – 13.
- Silva, Elena. Elements of Global School. Dissertation Abstracts International, 2007.
- Williams, Hall Mergan. Benchmarking for Success: Ensuring U.S .Students Receive a World-Class Education . Dissertation Abstracts International, 2007.
- Yousseuf, Sanago. Teacher Networking and Student Achievement . Dissertation Abstracts International, 2007.

